

Vår ref:
Sofia Hagström Månsson, Krisberedskapssamordnare
Stina Svensson, Trygghetssamordnare
Datum: 2022-05-02

Rutiner för hot- och våld mot förtroendevalda

Innehållsförteckning

Rutiner för hot- och våld mot förtroendevalda.....	1
Inledning.....	3
Fakta om hot och våld mot förtroendevalda.....	4
Att förebygga trakasserier, hot och våld.....	5
Vem gör vad?.....	6
Inför Möten.....	7
Checklista.....	8
Vid trakasserier, hot eller våld.....	9
Åtgärder som inte innebär en omedelbar fara.....	10
Checklista för åtgärder efter våld, hot och olyckor eller andra händelser.....	11

Inledning

Det politiska uppdraget handlar bland annat om att ta ansvar för prioriteringar av våra gemensamma resurser och fatta beslut om frågor som rör människors vardag. Varje år blir ett antal förtroendevalda utsatta för trakasserier och hot i olika former. Riskerna ökar i samband med en ökad exponering i massmedia, när känsliga frågor behandlas. Då synnerhet under valår. Att förtroendevalda utsätts för hot och våld på grund av sitt politiska uppdrag är ett hot mot det demokratiska systemet och därför måste vi på alla sätt hjälpas åt att förebygga och motverka det.

Med denna handling vill vi tydliggöra vem som gör vad i säkerhetsarbetet och vilken hjälp du kan förvänta dig om något händer. Samt konkreta råd:

- Hur ni kan förebygga trakasserier, hot och våld
- Vad ni kan/bör göra om ni råkar ut för trakasserier, hot och våld

Definition av begrepp

Trakasserier	Ofredanden, förtal, förolämpning, bedrägeri och skadegörelse samt upprepade telefon eller brevkontakter, ryktesspridning, kränkande uttalanden och falska beställningar
Hot	Verbala eller fysiska hot om brottslig gärning
Våld	Fysiskt angrepp mot person, preparerade försändelser osv.
Brottsligt budskap	Här avses budskap som kan definieras som hets mot folkgrupp rasism och/eller HBTQIA osv

Fakta om hot och våld mot förtroendevalda

Hur vanligt förekommande

Drygt 25% av aktiva politiker utsattes enligt brottsförebyggande rådets trygghetsundersökning för förtroende valda 2016 för trakasserier hot och våld eller liknande incidenter i samband sitt uppdrag.

De vanligaste är hot eller påhopp i sociala medier.

Vem är förövare och med vilket syfte?

Förövaren kan vara till exempel, enskilda aktörer, extremister, grupper som hetsar mot homo- och bisexuella, eller rasister.

Syftet kan vara att påverka en ledamot att sluta arbeta politiskt, påverka konkret åtgärd, beslut i en sakfråga eller uttrycka hat mot en eller flera ledamöter. Anledningen kan också vara:

- Missnöje med beslut
- Ledamots exponering i massmedia i samband med särskilda frågeställningar
- Psykiska störningar/personlighetsstörningar hos enskilda individer
- Illasinnade personer/grupper vill påverka ett beslut eller få uppmärksamhet
- Känsliga frågeställningar avhandlas

Var inträffar händelsen?

Platser där brottsliga angrepp kan förekomma är

- Bostaden
- Mötesplatser/lokaler
- Arbetsplatsen
- Under resor
- Andra platser där en ledamot uppehåller sig på fritiden eller under utövande av ett politiskt uppdrag

Att förebygga trakasserier, hot och våld

Kunskap och medvetenhet

Många risker kan förebyggas genom kunskap och medvetenhet. Hot och trakasserier kan framkalla stress och oro hos den som blir utsatt. Det är därför viktigt att vara mentalt förberedd på risker för att snabbt agera och förebygga en negativ händelseutveckling. Med kunskap ökar förutsättningarna att hantera en oönskad händelse på rätt sätt. Kommunen kan anordna utbildningar för hur man kan förebygga trakasserier, hot och våld samt hur man kan stärka förmågan att hantera en händelse om den inträffar.

Om du utsätts för trakasserier, hot eller våld

Följande checklistor har tagits fram för att vara ett stöd i arbetet att förebygga och hantera oönskade situationer:

- Checklista för riskbedömning vid möten
- Åtgärder vid trakasserier, hot och våld
- Stöd till drabbade

Checklistorna är ett minnesstöd och händelsen styr vilka åtgärder som måste vidtas samt i vilken ordningsföljd åtgärderna utförs.

Vem gör vad?

Krisberedskapssamordnare/trygghetssamordnare

- Information, rådgivning och stöd
- Länkar samman partierna och polisen.

Kontakta krisberedskapssamordnaren/trygghetssamordnaren om du har frågor eller på något sätt blivit utsatt för hot, trakasserier eller brottsliga budskap. Det är angeläget att allt anmäls så att kommunen och polisen får rättvis bild av det som sker i kommunen.

Partierna

Partiernas medverkan i säkerhetsarbetet är viktig.

- Kontakta krisberedskapssamordnaren när det gäller säkerhetsinformation i partigrupperna
- Vara uppmärksam på enskilda partiers hotbild
- Informera krisberedskapssamordnaren/trygghetssamordnaren om planerade möten av riskkaraktär.
- Stödja den drabbade vid en händelse.
- Vid akuta/oförutsedda händelser, kontakta kommunens TiB

Polismyndigheten

Polismyndighetens ansvarsområden är:

- Att genom synlighet och vid behov genom öppet ingripande säkerställa den offentliga mötesfriheten och de deltagarnas säkerhet (platsbevakning/tillsyn vid möten.)
- •Samverka med kommunens säkerhetssamordnare och partiledningen
- Utföra hotbildsanalyser
- Hjälpa i akuta situationer, 112
- Ta emot anmälan och utreda brott

Inför Möten

Det är viktigt att vara observant på när möten där det finns risk för att utsättas för hot och våld planeras. Ta för vana att alltid gå igenom punkterna nedan inför planerade möten.

1. Genomför riskbedömning enligt checklista "riskbedömning inför möten"

2. Medhjälpare/kollega på plats

Undvik ensamarbete. Prata ihop er innan mötet och hur ni kan hantera uppkomna situationer och vem som gör vad.

3. Underrätta lokal polis

4. Platsen för mötet

a) Talarplats

Ordna en smidig väg till och från talarplatsen, inga åskådare bakom ryggen, att det finns fysiskt hinder eller funktionärer mellan talare och publik.

b) Larmmöjlighet

5. Laddad mobiltelefon, bestäm vem som larmar, till vilket telefonnummer, möjlighet till snabb hjälp och så vidare.

6. c) Andra "egna" utrymmen? Som går att evakuera till

7. Transport till och från mötesplatsen

Parkera bilen för att underlätta en smidig ankomst och avfärd, taxi, sällskap till och från mötet.

8. Under mötet

Ge akt på stämningen.

Om något händer, se checklista "Åtgärder vid hot och våld".

9. Efter mötet (Följ upp och förbättra) Om polis är underrättad så kontakta dem och berätta att aktiviteten är avslutad.

Checklista

Checklista för riskbedömning inför möten

Riskfaktorer	Bedömning av risk		
Kan mötet/eventemanget dra till sig ett intresse från grupper eller individer som utgör en särskild risk för hot och våld eller som på annat sätt vara kan vara ute efter att störa mötet? (Behandlas kontroversiella ämnen?)	Nej	Osäkert	Ja
Medverkar personer (inbjudna) som har en hotbild riktad mot sig?	Nej	Osäkert	Ja
Finns det risk för överförda hotbilder? Medverkar personer /grupper bland tänkta åhörare som har en hotbild riktad mot sig?	Nej	Osäkert	Ja
Pågår andra evenemang i närheten som kan påverka bedömningen? (Demonstrationer, möten m m.)	Nej	Osäkert	Ja
Arrangörens bedömning av hotbild utifrån stämningläge medierapportering, antal deltagare, övrig information mm?	Låg risk	Medel	Hög
Sammanfattande bedömning.	Låg risk	Medel	Hög

Vid trakasserier, hot eller våld

Följ checklistan för trakasserier, hot och våld

Om du har utsatts för ett hot görs en hotbilda-bedömning av polisen. Gör polisanmälan och kontakta partiledningen. Vilka åtgärder som vidtas styrs av vad som hänt och bedömd hotbild.

Det är polisen som utreder brott. Har du gjort en anmälan så är det viktigt att du får återkoppling. Om det av någon anledning inte fungerat så tveka inte att höra dig till polisen eller till partiledningen.

Åtgärder vid hot som innebär en omedelbar fara:

- Larma så snart de kan ske utan risk 112
- Försök att uppträda lugnt och att lugna ner den som hotar
- Lyssna aktivt och avbryt inte den som hotar
- Tala lugnt och sansat och undvik att komma med motargument
- Försök att uppmärksamma någon annan på situationen för att bryta stämningen
- Undvik alla former av fysisk kontakt och handgemäng
- Om ett hot övergår till handling:
 - Ta skydd
 - Ropa på hjälp
 - Försök att ta dig från platsen
 - Nödvarn

När händelsen är över tar du kontakt med partiledningen för att skriva en incidentrapport. Vid behov polisanmäl.

Åtgärder som inte innebär en omedelbar fara

Budskap i olika former som uppfattas som brottsligt, trakasserier, våld eller hot ska polisanmälas och rapporteras till den politiska ledningen.

Rapportera också om annat som du uppfattar som avvikande som kan vara av betydelse ur säkerhetssynpunkt.

Brev

Om du får ett brev som innehåller hot:

- Lägg brevet i en papperspåse (säkra spår)
- Notera ankomstdag
- Kontakta polisen beroende av innehållet ringer du 112 eller 114 14
- Kontakta partiledningen

E-post/SMS

All form av elektronisk kommunikation lämnar osynliga spår:

- Spara meddelandet
- Kontakta polisen, beroende av innehållet ringer du 112 eller 114 14
- Kontakta partiledningen

Sociala medier

Kränkningar och hot på sociala medier:

- Ta en printbild/foto och spara ned
- Kontakta polisen, beroende av innehållet ringer du 112 eller 114 14
- Kontakta partiledningen

Checklista för åtgärder efter våld, hot och olyckor eller andra händelser

Partiet ansvarar för:

Omedelbara åtgärder

- Information till lokal partiledning
- Be vittnen att stanna kvar på plats
- Kontrollera att det finns en ansvarig för omhändertagande av den drabbade

Åtgärder samma dag: omhändertagande

- Ta de drabbade avsides till en lugn plats
- Omsorg genom vänlighet och stöd
- Fysiskt omhändertagande, varm dryck kanske filt
- Underrätta anhöriga, om möjligt underrättar var och en sina anhöriga
- Utse en stödperson för de närmsta dagarna, som kan följa med till sjukhus osv.
- Tänk på att inte låta den drabbade köra bil själv

Åtgärder samma dag: Kommunikation

- Informera internt till berörda
- Informera växelns var samtals om händelsen kopplas
- Utse pressansvarig och samverka med kriskommunikatören
- Etablera kontakt med ansvarig polisutredare
- Kontakta krisberedskapssamordnare/trygghetssamordnare och kommunledningen

Åtgärder dagarna efter

- Säkerhetsansvarig vid partiet tar kontakt med den drabbade och vid behov kontaktas sjukvård
- Vid behov kan samtalsstöd bli aktuellt
- Kontakta brottsoffermyndigheten
- Informera internt och externt om utredningsläget

Uppföljning och utvärdering

- När händelsen är utredd, följ upp den
- Vad gjorde vi bra?
- Vad kan förbättras?